

Domniemana rola BNP Paribas w zbrodniach w Sudanie

2 maja 2022

W połowie marca w Paryżu rozpoczął się długo oczekiwany proces. Cztery sudańskie strony obywatelskie, reprezentowane przez Międzynarodową Federację Praw Człowieka (FIDH), Ligę Praw Człowieka (LDH) oraz prawników z Global Diligence Alliance, złożyły świadectwa „zbrodni przeciwko ludzkości” przed jednostką Trybunału Sprawiedliwości w Paryżu oraz śledczymi z Centralnego Biura Ds. Zwalczania Zbrodni przeciwko Ludzkości, Ludobójstwa i Zbrodni Wojennych (OCLCH) [1]. Śledczy sądowi i śledczy z OCLCH przesłuchali ofiary w ramach dochodzenia sądowego skierowanego przeciwko BNP Paribas i jego potencjalnej roli w popełnianiu zbrodni przeciwko ludzkości, ludobójstwa i tortur w Sudanie w latach 2002-2008.



„Ta sprawa jest pierwszą próbą pociągnięcia do odpowiedzialności karnej francuskiej instytucji bankowej za akty współudziału w zbrodniach międzynarodowych popełnionych w Sudanie. Trudności, jakich doznali ocaleni, którzy zeznawali w Paryżu, stanowią niewielki ułamek krzywd, jakie dziesiątki tysięcy sudańskich cywilów doznało od początku konfliktu w 2002 roku” – czytamy w notatce prasowej zamieszczonej na stronach FIDH.

„Przesłuchania pierwszych (świadków i poszkodowanych) są kluczowym krokiem, odbywającym się prawie półtora roku po wszczęciu śledztwa. Mamy nadzieję, że w nadchodzących miesiącach śledztwo będzie się rozwijało” – oświadczyli Clémence Bectarte i Emmanuel Daoud, prawnicy reprezentujący stronę cywilną w tej sprawie. Rozprawa może mieć charakter elementarzewy, poprzez ukazanie w jaki sposób odbywa się finansowanie represyjnych reżimów oraz w jaki sposób przekłada

się ono na pomoc i ułatwienia w popełnianiu naruszeń praw człowieka. „Zeznania stron cywilnych przypominają o brutalności reżimu Omara al-Baszira i podkreślają potrzebę ścigania aktorów, którzy umożliwili te zbrodnie, w szczególności instytucji finansowych. Od Sudanu po Rosję i Ukrainę ustalono, że masowych zbrodni nie da się przeprowadzić bez masowego finansowania” – komentuje Kristin Rosella, partnerka w Global Diligence LLP.

BNP Paribas SA przyznał się, jako pierwszy bank zagraniczny, do działania w imieniu rządu Sudanu w latach 2002-2008. W tym okresie rząd Sudanu dopuścił się, przy pomocy państwowych sił zbrojnych i milicji Dżandżawidów, masowych zbrodni wobec ludności cywilnej w Darfurze i na innych marginalizowanych społecznościach w Sudanie. Gdy miały miejsce te wydarzenia BNP Paribas był uważany de facto za bank centralny Sudanu. „Podczas ataków na ludność cywilną dziesiątki tysięcy cywilów i obrońców praw człowieka zostało zabitych, było torturowanych, zatrzymanych, przymusowo przesiedlonych, zgwałconych bądź poddanych innym formom przemocy seksualnej” – czytamy w notatce prasowej opublikowanej przez FIDH. Zauważyć nam przyjdzie, że realna liczba ofiar śmiertelnych opisywanych wydarzeń przekroczyła 200 tysięcy osób.

Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2005 roku skierowała sprawę dotyczącą Darfuru do Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK). Trybunał wszczął śledztwo w sprawie potencjalnych zbrodni ludobójstwa, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w Darfurze od 1 lipca 2002 roku oraz wysłał kilka nakazów aresztowania. Jeden z nich był wymierzony w byłego dziś już prezydenta Sudanu Omara Al-Baszira. Po wielkich zmianach politycznych w Sudanie w ostatnich latach nowy reżim wojskowy zapowiedział odejście od dotychczasowych praktyk, ale odrzucił możliwość przekazania Al-Baszira do Hagi. Niezależnie, 5 kwietnia 2022 roku przed MTK rozpoczął się proces Ali Muhammada Ali Abd-Al-Rahmana, byłego przywódcy Dżandżawidów oskarżanego o 31 przestępstw

przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych, popełnionych w Darfurze między sierpniem 2003 r. a kwietniem 2004 r.

Bliskie relacje BNP Paribas z rządem Sudanu wyszły na jaw w czerwcu 2014 roku, kiedy Stany Zjednoczone pozwały bank za złamanie ograniczeń finansowych w transakcjach z Sudanem, Iranem i Kubą. W procesie sądowym wytoczonym w 2016 roku przy pomocy kancelarii Hechts Partners i Hausfeld, 21 sudańskich uchodźców twierdziło, że powiązania bankowe BNP Paribas z reżimem prezydenta Omara Al-Baszira pozwoliły temu ostatniemu na uniknięcie sankcji i uzyskanie dostępu do amerykańskiego systemu finansowego. Twierdzili, że proceder ten umożliwił władzom w Chartumie sprzedaż ropy naftowej i zakup broni używanej przeciwko narodowi sudańskiemu.

BNP Paribas przyznał, że wykorzystywał regionalne banki zagranicą do przetworzenia ponad 20 miliardów dolarów USD w transakcjach finansowych powiązanych z firmami i agencjami rządowymi w Sudanie, w momencie kiedy sudańskie władze były zaangażowane w działania „uznawane za ludobójstwo”.

30 czerwca 2014 roku BNP Paribas zawarł ugodę (jedną z możliwości pozostawionych przez system amerykański) z Departamentem Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych, godząc się na karę grzywny w wysokości prawie 9 miliardów dolarów USD. Chociaż Departament pierwotnie planował przeznaczyć część tych środków na reparacje dla ofiar sudańskich, to Kongres Stanów Zjednoczonych ostatecznie zdecydował się przekierować tę sumę na fundusz dla „amerykańskich ofiar terroryzmu”, pozbawiając sudańskie ofiary jakichkolwiek nadziei na odszkodowania za poniesione szkody. „Do dziś odmawia się im sprawiedliwości” – zaznaczał wtedy Mossaad M. Ali, dyrektor wykonawczy Afrykańskiego Centrum Studiów nad Sprawiedliwością i Pokojem.

Dążąc do umożliwienia uzyskania sprawiedliwości i odszkodowań dla ofiar z Sudanu, FIDH weszło w sojusz z Global Diligence Alliance, aby wszcząć postępowanie prawne we Francji, gdzie znajduje się siedziba BNP Paribas. Biorąc pod uwagę złożoność

sprawy należy przewidywać, że dochodzenie sądowe potrwa kilka lat.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Na podstawie: Fidh.org [\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#), [AfricaNews.com](https://www.africanews.com), [WSJ.com](https://www.wsj.com), [JordanTimes.com](https://www.jordan-times.com), [TheAfricaReport.com](https://www.theafricareport.com), [Transparency.org](https://www.transparency.org)

Źródło: WolneMedia.net

PRZYPIS

[1] Zarządzenie Premiera Francji z 21 grudnia 2021 r. zmienia nazwę tego biura na „Centralne Biuro ds. Zwalczania Zbrodni przeciwko Ludzkości i Przystępstw z Nienawiści”